

ΤΥΜΒΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΑΝ, Ὁκτώβριος. [Τοῦ ἀνασκαφοῦ μας].— Ἐφέτος εἰς τὴν τουρκικὴν Θράκην ἔγιναν νέαι ἀνασκαφαί. Ἦσαν συνέχεια τῆς ἐργασίας, ποὺ ἤρchiσεν ἐκεῖ πέρυσι ἀπὸ τῶν ὑποδιευθυντῶν τοῦ ἐδῶ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου. Αἱ ἀνασκαφαί ἔγιναν ἐκ μέρους τοῦ τουρκικοῦ συνδέσμου τῆς Ἱστορίας. Τ' ἀποτελέσματα ἦσαν ἱκανοποιητικά. Εὐρήσθησαν δύο τύμβοι. Μεγάλοι τάφοι τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς.

Τὸν τουρκικὸν σύνδεσμον τῆς Ἱστορίας ἐνδιαφέρει ὁ πολιτισμὸς τῶν Θρακῶν, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀποφωγῆς, ὅτι ἦσαν τουρανικῆς καταγωγῆς. Αἱ ἀνασκαφαί περιωρίσθησαν ἐφέτος εἰς δύο κυρίας περιοχάς: τῆς Βυζύης καὶ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ὅπου καὶ ἄλλοτε ἀνεκαλύφθησαν τύμβοι κάτω ἀπὸ τεγνιτοὺς λόφους. Οἱ τάφοι αὗτοι δὲν εἶνε σπάνιοι εἰς τὴν Θράκην, ἦτο δὲ ἐνδιαφέρον αὐτὸς τοῦ Μέλεως εἰς τὰ γύρω τοῦ Σβίλενγκρατ, ποὺ περιέγραψε τελευταίως εἰς μελέτην τοῦ δὲ Βούλγαρος καθηγητῆς Φίλωφ καὶ τοῦ ὁποίου εἰς ὀρειχάλκινος ἀγγυόχοιρος καὶ ἄλλα ἀντικείμενα τέχνης ἔχουν μεταφερθῇ εἰς τὸ ἐδῶ μουσεῖον ἀπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Θ. Μακρίδη.

Με τὰς ἐφετεινὰς ἀνασκαφὰς τῆς Θράκης, ποὺ διεξήγαγε καὶ πάλιν ὁ ὑποδιευθυντῆς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἀρίφ Μουφίτ, συνεκεντρώθησαν περισσότερα στοιχεία περὶ τύμβων τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἔργα τέχνης, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν στὸ ἐδῶ μουσεῖον, ὅπως καὶ μιὰ μαρμαρῆνη θύρα, μὲ κεφαλὰς Μεσοεὐρωπαϊκῆς προερχομένη ἀπὸ τύμβου τοῦ Λαγκαδά. Λόφοι τῆς τουρκικῆς Θράκης ὕψους 10-12 μέτρων καὶ διαιμέτρων εἰς τὰς βάσεις τῶν 70-80 μέτρων, συνήθως δὲ κανικοῦ σχήματος, εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τύμβοι καὶ θὰ γίνουν εἰς αὐτοὺς ἀνασκαφαί. Τουλὰχιστον γιὰ μερικὸν ἐξ αὐτῶν θεωρεῖται βέβαιον ὅτι κρύπτουν ἀρχαίους τάφους, ἰδίως ὡς ἐκ τῶν μεγάλων λακκῶν ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ γύρω τῶν, ὅπουθεν ἀφηρεῖται τὸ γῆμα διὰ νὰ σχηματισθοῦν οἱ τεχνιτοὶ αὐτοὶ λόγοι.

Ὁ ἀνευρεθεὶς σύνδεσμος τῆς Ἱστορίας ἀπεφασίσει τώρα νὰ συνεχισθοῦν αἱ ἀνασκαφαί πρὸς ἀνεύρεσιν ὅλων τῶν τύμβων ποὺ ὑπάρχουν, ἤρχισαν δὲ ἐξ ἄλλων εἰς τὸ ἐδῶ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον κάποιαι προτοιμασίαι πρὸς ἀναστήλωσιν εἰς τὸν αὐλόγυρον τοῦ μουσείου, ἢ τῆς Ἀγί-

ας Σοφίας, τύμβου τῆς Θράκης. Ὁ ἀνευρεθεὶς τύμβος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, εἰς τὰ γύρω τῶν ὁποίων καὶ ἄλλοτε ἀνευρέθη τὸς τύμβος, ποὺ εἶνε ἔδος μικρογραφίας μυκηναϊκοῦ τάφου, εἶνε τύπου μεγάλου τύμβου, μὲ ἀντί-δασ, μὲ διάδρομον, νεκρὸν θάλαμον, ἔχει δὲ θύραν μὲ διάκοσμον. Εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ δόσους ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Θράκην. Εἶνε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ χωρίον Ἀσιλμπουγλί. Ἀτυχῶς πρόκειται περὶ τάφου ποὺ ἐγνώρισε ἄλλοτε προσεκτικὸς θεσραυροθηρᾶς, ποὺ ἔχουν ἀφαιρῆσαι δόσας ἀρχαιοτήτας ἦτο δυνατόν νὰ συναποκομίσουν. Πάντως, ἀπέμεινε καὶ ἀνευρέθη ἡ σαρκοφάγος μὲ δῶτὰ καὶ τέφρα τοῦ πρώτου ταφέντος εἰς τὸν τύμβον αὐτὸν προσώπου, ὅπως καὶ ἄλλα δῶτὰ νεκροῦ, ποὺ δὲν ἐκᾶν κ' ὁ ὁποῖος ἦτο, φαίνεται, γυνή, διότι, ὅπως φρονεῖ καὶ ὁ κ. Φίλωφ, μελετήσας ἀνακαλυφθέντα τύμβον εἰς Νταυσαλὴ τῆς Φιλιππουπόλεως, οἱ μὲν νεκροὶ τῶν γονακῶν ἐβάπτοντο, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐκαίνοντο. Ὁ κλετὸς ἀλόγου τοῦ εὐρέθη εἰς τὸν ἀνακαλυφθέντα τύμβον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, πεθεῖ δὲ πρόκειται περὶ τῆς τοῦ Μακεδόνος ἢ Θρακῆς ἀρχηγῆς τοῦ 4ου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, ὅπως ὑποτίθεται ἀπὸ τὰ νομίσματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ποὺ εὐρήσθησαν εἰς τὸν τύμβον.

Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν τύμβων αὐτῶν κτιρίων στερεωτάτων, ποὺ δὲν ὑπεχώρησαν ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χώματος, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκαλύφθησαν μετὰ τὴν ταφὴν προσώπων τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, εἶνε ἐνδιαφέρουσα. Μονοκόμματοι λίθοι, δύο χρωμάτων, προσηρμοσμένοι ὁ ἕνας ἐπὶ τοῦ ἄλλου μὲ τεμάχια σιδήρου, προέρχονται ἀπὸ ἀρχαία λατομεία, ἴσως, τῶν ὁποίων μένουσι εἰς τὴν Θράκην, αἱ δὲ θύραι τῶν τύμβων, μὲ τὸν διάκοσμόν τους, δείκνυνται ὅτι ἐπὶ πολὺ καὶ οἱ τάφοι αὗτοι ἔμειναν ἀκόλυπτοι. Ὁ ἕνας μάλιστα ἐκ τῶν τύμβων αὐτῶν φαίνεται ὅτι εἶχε ἐπισκευασθῇ. Ἀνευρέθησαν ἀμφορεῖς, λυχνία, εἶδος κεραμικῆς, ἀπὸ τὰ ὁποία ὅμως δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὀρίσῃ ἐπακριβῶς ἡ ἐποχὴ τῶν τύμβων, ἀφοῦ πολλὰ ἐξ αὐτῶν πιθανόν νὰ εἶνε ἀρχαιότερα καὶ νὰ ἐτοιμασθῇσαν στὸς τάφους, οἱ ὅλοι. Ὡς ὁποῖον θυμίζον μυκηναϊκὴ τέχνη, διαδοθεῖσαν ἀργότερα, μέσον Θεσσαλίας, εἰς Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ ἐπηρεασθεῖσαν ἀπὸ τὴν τοπικὴν παράδοσιν.

Ἡ ἀνεύρεσις τῶν δύο αὐτῶν τύμβων ἐκίνησε ἀρκετὸν ἐνδια-

φέρον. Ἐδόθησαν πληροφορίες εἰς τὸν τουρκικὸν τύπον καὶ ἐκομίσθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ἀνευρεθεῖσαι εἰς τοὺς δύο τάφους ἀρχαιοτήτες, ἡ πῶ ἐνδιαφέρουσα τῶν ὁποίων εἶνε μιὰ ὀρειχάλκινη ἐπαργυρὸς προσωπίς, μὲ κρᾶνος, ποὺ καλύπτει ὅλον τὸν σῆμα τοῦ πολεμιστοῦ. Πρόκειται περὶ κομφοτάτης ἐργασίας, μὲ παράστασιν τῆς Νίκης εἰς τὰς δύο παρεῖας τῆς προσωπίδος καὶ μὲ νύμφας εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τοῦ κρᾶνους.

ΤΥΜΒΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΑΝ, Ὀκτώβριος, [Τοῦ ἀναποκρυπτοῦ μας].— Ἐφέτος εἰς τὴν τουρκικὴν Θράκην ἐγίναν νέαι ἀνασκαφαί. Ὅσον συνέχεια τῆς ἐργασίας, πού ἤρχισαν ἐκεῖ πέρυσι ἀπὸ τὸν ὑποδιευθυντὴ τοῦ ἐδῶ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου. Αἱ ἀνασκαφαί ἐγίναν ἐκ μέρους τοῦ τουρκικοῦ συνδέσμου τῆς Ἱστορίας. Τ' ἀποτελέσματα ἦσαν ἱκανοποιητικά. Εὐρέθησαν δύο τύμβοι. Μεγάλοι τάφοι τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς.

Τὸν τουρκικὸν σύνδεσμον τῆς ἱστορίας ἐνδιαφέρει ὁ πολιτισμὸς τῶν Θρακῶν, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀποφύσεως, ὅτι ἦσαν τουρανικῆς καταγωγῆς. Αἱ ἀνασκαφαί περιωρίσθησαν ἐφέτος εἰς δύο κυρίως περιοχάς: τῆς Βυζίης καὶ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ὅπου καὶ ἄλλοτε ἀνεκαλύφθησαν τύμβοι κάτω ἀπὸ τεκνητούς λόφους. Οἱ τάφοι αὗτοί δὲν εἶνε σπάνιοι εἰς τὴν Θράκην, ἦτο δὲ ἐνδιαφέρων αὐτὸς τοῦ Μιζεκ, εἰς τὰ γύρω τοῦ Σβίλινγκρατ, πού περιέγραψε τελευταίως εἰς μελέτην του ὁ Βουλγαρὸς καθηγητὴς Φίλωφ καὶ τοῦ ὁποίου εἰς ὀρειγάλκους ἀγρίοχοιρους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα τέχνης ἔχουν μεταφερθῇ εἰς τὸ ἐδῶ μουσεῖον ἀπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Θ. Μακκριδῆ.

Με τὰς ἐφετεινὰς ἀνασκαφὰς τῆς Θράκης, πού διεξήγαγε καὶ πάλιν ὁ ὑποδιευθυντὴς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἀρίφ Μουφίτ, συνεκτελέσθησαν περισσότερα στοιχεία περὶ τύμβων τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἔργα τέχνης, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν στὸ ἐδῶ μουσεῖον, ὅπως καὶ μιά μαρμαρίνη θύρα, μὲ κεφαλὰς Μιθῆουσης, προσερχομένη ἀπὸ τύμβον τοῦ Λαγκαδά. Λόφοι τῆς τουρκικῆς Θράκης ὕψους 10—12 μέτρων καὶ διαμέτρου εἰς τὰς βάσεις των 70—80 μέτρων, συνήθως δὲ κοινικοῦ σχήματος, εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τύμβοι καὶ θὰ γίνοντο εἰς αὐτοὺς ἀνασκαφαί. Τουλὰχιστον γιὰ μερικοὺς ἐξ αὐτῶν θεωρεῖται βέβαιον ὅτι κρύπτουν ἀρχαίους τάφους, ἰδίως ὡς ἐκ τῶν μεγάλων λάκκων πού ὑπάρχουν εἰς τὰ γύρω των, ὁπότεν ἀφῆρηθ' τὸ χῶμα διὰ τὰ σχηματισθόν οἱ τεχνιτοὶ αὐτοὶ λόφοι.

Ὁ ἀνεφερέσις σύνδεσμος τῆς ἱστορίας ἀπεφάσισε τῶρα νὰ συνεγισθοῦν αἱ ἀνασκαφαί πρὸς ἀνεύρεσιν ὅλων τῶν τύμβων πού ὑπάρχουν. ἤρχισαν δὲ ἐξ ἄλλου εἰς τὸ ἐδῶ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον κάποιοι προετοιμασίαι πρὸς ἀναστήλωσιν εἰς τὸν αὐλόγυρον τοῦ μουσείου, ἢ τῆς Ἀγλι-

ας Σοφίας, τύμβου τῆς Θράκης. Ὁ ἀνευρεθεὶς τύμβος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, εἰς τὰ γύρω των ὁποίων καὶ ἄλλοτε ἀνευρέθη τύμβος, πού εἶνε εἶδος μικρογραφίας μυκηναϊκοῦ τάφου, εἶνε τύπου μεγάλου τύμβου, μὲ ἀψίδα, μὲ διάδρομον, νεκρικὸν θάλαμον, ἔχει δὲ θύραν μὲ διάκοσμον. Εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ δσους ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Θράκην. Εἶνε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ χωρίον Ἀσιλμπουγλί. Ἀτυχῶς πρόκειται περὶ τάφου πού ἐγνώρισε ἄλλοτε προσεκτικὸς θησαυροθήρας, πού ἔχουν ἀφαιρῆσθ' ὅσας ἀρχαιοτήτας ἦτο δυνατόν νὰ συναποκαμίσουν. Πάντως, ἀπέμεινε καὶ ἀνευρέθη ἡ σαρκοφάγος μὲ ὅσα καὶ τέφρα τοῦ πρώτου ταφάντος εἰς τὸν τύμβον αὐτὸν προσώπου, ὅπως καὶ ἄλλα ὅσα τὰ νεκροῦ, πού δὲν ἐκάη κι' ὁ ὁποῖος ἦτο, φαίνεται, γυνή, διότι, ὅπως φρονεῖ καὶ ὁ κ. Φίλωφ, μελετήσας ἀνεκαλυφθέντα τύμβον εἰς Νταρβιλλή τῆς Φίλιππουπόλεως, οὐ μὲν νεκροὶ τῶν γυναικῶν ἐβρίσθησαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐκείνοτε, ἐκελευσθέντες ἀλλοῦ, πού εὐρέθη εἰς τὸν ἀνεκαλυφθέντα τύμβον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, φερεῖται ὅτι πρόκειται περὶ τάφου Μακεδόνης ἢ Θρακῆς ἀρχαίου, τοῦ 4ου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, ὅπως ὑποτίθεται ἀπὸ τὰ νομισμάτα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πού εὐρέθησαν εἰς τὸν τύμβον.

Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν τύμβων αὐτῶν, κτιρίων στερεωτάτων, πού δὲν ὑπεχώρησαν ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χώματος, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκαλύφθησαν μετὰ τὴν ταφὴν προσώπων τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, εἶνε ἐνδιαφέρουσα. Μονοκόμματα λίθοι, δύο χρωματῶν, προσηρμοσμένοι ὁ ἓνας ἐπὶ τοῦ ἄλλου μὲ τεμάχια σιδήρου, προέρχονται ἀπὸ ἀρχαία λατομεία, ἰχνη, τῶν ὁποίων μένοντο εἰς τὴν Θράκην, αἱ δὲ θύραι τῶν τύμβων, μὲ τὸν διάκοσμον τους, δεικνύουν ὅτι ἐπὶ πολὺ καὶ οἱ τάφοι αὗτοί ἐμείναν ἀκαλύπτοι. Ὁ ἓνας μάλιστα ἐκ τῶν τύμβων αὐτῶν φαίνεται ὅτι εἶχε ἐπισκευασθῇ. Ἀνευρέθησαν ἀμφορεῖς, λυχνία, εἶδος κεραμικῆς, ἀπὸ τὰ ὅποια ὅμως δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὀρίσθῃ ἐπακριβὸς ἡ ἐποχὴ τῶν τύμβων, ἀφοῦ πολλὰ ἐξ αὐτῶν πιθανόν νὰ εἶνε ἀρχαιότερα καὶ νὰ ἐτοιμηθῆσαν στοὺς τάφους, οἱ θάλοι - ὧν ὁποῖον θυμίζον μυκηναϊκὴ τέχνη, διαδοθεὶσαν ἀργότερα, μέσον Θεσσαλίας, εἰς Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ ἐπηρεασθεῖσαν ἀπὸ τὴν τοπικὴν παράδοσιν.

Ἡ ἀνεύρεσις τῶν δύο αὐτῶν τύμβων ἐκίνησε ἀρκετὸν ἐνδια-

φέρον. Ἐδόθησαν πληροφορίες εἰς τὸν τουρκικὸν τύπον καὶ ἐκομίσθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ἀνευρεθείσαι εἰς τοὺς δύο τάφους ἀρχαιοῦτες, ἢ πῶς ἐνδιαφέρουσα τῶν ὁποίων εἶνε μιά ὀρειγάλκινη ἐπαργυρὸς προσωπίς, μὲ κρᾶνος, πού καλύπτει ὅλον τὸν σῆμα τοῦ πολεμιστοῦ. Πρόκειται περὶ κομφοτάτης ἐργασίας, μὲ παράστασιν τῆς Νίκης εἰς τὰς δύο παρειὰς τῆς προσωπίδος καὶ μὲ νύμφας εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τοῦ κρᾶνος.

Σ.

Ἐλπίδου Βήμα 21/10/38